

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **A. H.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 2, Hradec Králové, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2009, čj. 8587/RR/2009-3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 8. 3. 2010, čj. 30 Ca 121/2009 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala dne 4. 3. 2008 Městský úřad Jičín o vydání rozhodnutí ve věci celkové opravy domu č. p. 192 v obci Sobotka. Městský úřad v rozhodnutí ze dne 3. 4. 2009, čj. MuJc/2008/4797/SPP/Mez/46, konstatoval přípustnost navržených prací, přičemž současně stanovil podmínky, které je třeba při přípravě a provádění prací dodržet. Jednou z podmínek bylo zpracování standardního stavebně-historického průzkumu jako podkladu pro projektovou dokumentaci k obnově budovy. Žalobkyně se proti tomuto rozhodnutí odvolala, žalovaný však rozhodnutím ze dne 4. 6. 2009, čj. 8587/RR/2009-3, odvolání zamítl.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u krajského soudu. Následně požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. V potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech uvedla, že její příjmy ze samostatné výdělečné činnosti za rok 2008 činily 165 600 Kč, což doložila kopií daňového přiznání k dani z příjmů

fyzických osob za zdaňovací období roku 2008. Stěžovatelka v dané době ještě nepodala daňové přiznání za zdaňovací období roku 2009. Dávky nemocenského pojištění pobírala žalobkyně v období od 19. 1. 2009 do 22. 3. 2009 a činily celkem 4884 Kč. Žalobkyně dále uvedla, že nemá žádný majetek vyšší hodnoty, který by mohl být nyní zpeněžen a použit k zaplacení soudního poplatku, neboť veškerý majetek vyšší hodnoty včetně účtů je obstaven nezákonně nařízenými a prováděnými exekucemi. Tyto exekuce brání žalobkyni v nakládání s majetkem, nejedná se o disponibilní příjmy. Za služby spojené s bydlením včetně nájemného platí žalobkyně 12 388 Kč měsíčně, což doložila kopií dokladu SIPO za měsíc únor 2010. Žalobkyně dále uvedla, že u ní i jejích blízkých dlouhodobě přetrvává nepříznivý zdravotní stav. Vykázaný skutečný příjem nepokrývá ani nejnětější reálné výdaje žalobkyně, za služby spojené s bydlením zaplatí v roce 2010 nejméně 148 656 Kč.

[3] Krajský soud žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů v záhlaví uvedeném rozhodnutím zamítl. Vyšel ze zjištění, že měsíční příjem žalobkyně činil v roce 2008 částku ve výši 13 800 Kč. Životní minimum je dle § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, 3126 Kč. Z toho je patrné, že příjmy žalobkyně výrazně převyšují životní minimum. Krajskému soudu je z jeho úřední činnosti (soudní spisy sp. zn. 30 Ca 95/2008, 30 Ca 96/2008 a 30 Ca 187/2008) známo, že žalobkyně vlastní rozsáhlý nemovitý majetek, o němž se však v potvrzení nezmínila. V katastrálním území Sobotka se jedná o dvě budovy bez čísla popisného, stavební parcely č. 838 a 839, pozemkové parcely č. 622/2, 622/40, 622/41 (to vše ve spoluvlastnictví, podíl žalobkyně činí 1/2), dále o rodinné domy č. p. 192 a 194 se stavebními parcelami č. 59 a 62 a pozemkovou parcelou č. 13 (to vše ve výlučném vlastnictví) a v neposlední řadě o budovu č. p. 395, stavební parcelu č. 505 a pozemkovou parcelu č. 1508/5 (to vše ve spoluvlastnictví, podíl žalobkyně je 102/840). V katastrálním území Rokytnice nad Jizerou je žalobkyně spoluvlastnicí (podíl 1/3) sedmi budov bez čísla popisného a stavebních parcel č. 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072 a 1073. V katastrálním území Mladá Boleslav je výlučnou vlastnicí sedmi budov bez čísla popisného a stavebních parcel č. 127/1, 127/3, 127/4, 127/5, 128/2, 128/3, 128/4, 129/2 a 129/3.

[4] Krajský soud porovnal na jedné straně příjmy žalobkyně a její majetkové poměry včetně uvedených výdajů a na druhé straně výši soudního poplatku. Dospěl k závěru, že příjmy žalobkyně a její majetkové poměry jí nebrání v uplatnění práva na soudní ochranu. Žalobkyně nedoložila, že by neměla dostatek finančních prostředků, aby nemohla uhradit soudní poplatek ve výši 2000 Kč. Exekuční postižení nemovitostí, které jsou ve výlučném vlastnictví či podílovém spoluvlastnictví žalobkyně, sice omezuje její dispoziční oprávnění k tomuto majetku, bez dalšího však nemá pro posuzování jejích celkových majetkových poměrů význam. Zdravotní potíže žalobkyně nikterak nespecifikovala, ale jelikož čerpala v letech 2005 – 2009 dávky nemocenského pojištění jen po krátkou dobu, nemá tento aspekt významnější vliv na osobní poměry žalobkyně. Právně irelevantní jsou případné výdaje žalobkyně vynakládané v souvislosti s jinými soudními řízeními. Na závěr krajský soud dodal, že správnost jeho závěrů byla v minulosti opakovaně potvrzena rozhodnutími Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 Ans 7/2009 - 75 a sp. zn. 1 As 68/2009). V případech již posouzených Nejvyšším správním soudem navíc byl poměr mezi příjmy a výdaji pro stěžovatelku ještě nepříznivější než nyní.

II.

Stručné shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti

[5] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti usnesení soudu kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s. Uvedla v ní, že v odůvodnění rozhodnutí soudu jsou hrubě a účelově zkresleny i ty nejzákladnější rozhodné skutečnosti. Tím je potvrzena důvodnost opakovaně vznášených námitek podjatosti soudců Krajského soudu v Hradci Králové

a jejich vyloučení z projednávání věci stěžovatelky, stejně jako jejich blízkých. Dále tuto tezi rozvíjí v tom směru, že je pro ni nemožné a ponižující domáhat se zajištění spravedlivé ochrany práv a oprávněných zájmů u krajského soudu, čímž je znevážena i výchova k zachovávání zákonů, čestnému plnění povinností a úctě k právům jiných osob. Je zřejmé, že žalobkyně soudu řádně prokázala splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků i ustanovení zástupce, a proto znovu žádá o jejich důvodné přiznání a znovu důvodně namítá podjatost soudců krajského soudu, tedy i dr. Rutsche. Navrhuje jejich vyloučení z projednávání dané věci a přikázání věci jinému krajskému soudu. Navíc napadené usnesení dosud nebylo žalobkyni řádně a účinně doručeno pro vady na straně doručujícího orgánu. Stěžovatelka v této souvislosti navrhuje provedení důkazu obálkou podací číslo R1289 podanou k přepravě dne 9. 3. 2010. Proto navrhuje, aby bylo neprodleně rozhodnuto, že doručení usnesení na č. l. 32 spisu je neúčinné.

[6] Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nebylo vyžádáno, neboť se jedná o věc týkající se výlučně a osobně stěžovatelky.

III.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil účinnost doručení napadeného usnesení stěžovatelce, s čímž souvisí otázka včasnosti kasační stížnosti [III.A.]. Následně se zabýval námitkou zmatečnosti řízení před krajským soudem [důvod dle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., III.B.] a posléze posouzením podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů krajským soudem [důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., III.C.].

III.A.

Účinnost doručení napadeného rozhodnutí stěžovatelce

[9] Otázkou neúčinnosti doručení rozhodnutí se Nejvyšší správní soud zabýval ve vztahu ke stěžovatelce již v rozsudku ze dne 5. 5. 2010, čj. 1 As 24/2010 - 193 (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou přístupná na www.nssoud.cz). Nezbývá než zopakovat, že „[p]ro doručování písemností v soudním řízení před správními soudy obecně platí, že soud doručuje písemnosti primárně do datové schránky; není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, doručuje ji soudním doručovatelem, prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Ukáže-li se tobo potřeba, může soud požádat o doručení i jiný státní orgán (§ 42 odst. 1 s. ř. s.). Pro způsob doručování se obdobně užívají předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení, nestanoví-li soudní řád správní jinak (§ 42 odst. 5 s. ř. s.).“ Dle § 49 odst. 1 o. s. ř. se do vlastních rukou doručují zásilky, u nichž tak stanoví zákon (např. rozsudek) nebo nařídí-li tak soud. „Při doručování písemností určených do vlastních rukou se postupuje podle § 49 o. s. ř. Nezasáhne-li doručující orgán adresáta písemnosti, písemnost uloží a adresátu zanechá vhodným způsobem písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenu, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vložení písemnosti do schránky. Z uvedené právní úpravy doručování písemností určených do vlastních rukou plyne, že není-li adresát písemnosti zastižen, je písemnost uložena a adresátu písemnosti je zanechána výzva k jejímu vyzvednutí. Pokud si v zákonem stanovené desetidenní lhůtě uvedenou písemnost nevyzvedne, nastává fikce doručení posledním dnem této lhůty.“

[10] V posuzovaném případě nebyla datová schránka stěžovatelky nalezena (viz úřední záznam ze dne 8. 3. 2010 na č. l. 36 soudního spisu sp. zn. 30 Ca 111/2009, který se týká rovněž stěžovatelky a byl učiněn ve stejný den, kdy bylo vypraveno i usnesení čj. 30 Ca 121/2009 - 32), proto bylo napadené usnesení stěžovatelce doručováno do vlastních rukou prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Z doručky založené na č. l. 35 soudního spisu je zřejmé, že stěžovatelka nebyla v době doručování zastižena na adrese svého trvalého bydliště, proto byla písemnost uložena v provozovně provozovatele poštovních služeb a připravena k vyzvednutí dne 10. 3. 2010 a stěžovatelce byla zanechána výzva k vyzvednutí zásilky. Stěžovatelka si předmětnou písemnost v úložní době nevyzvedla, proto byla vložena do domovní schránky dne 23. 3. 2010. Je nesporné, že zásilka byla uložena dne 10. 3. 2010. Desetidenní lhůta pro vyzvednutí písemnosti uběhla v pondělí 22. 3. 2010. Následujícího dne byla písemnost stěžovatelce vhozena do domovní schránky. Z výše popsaného skutkového stavu vyplývá, že napadené usnesení bylo stěžovatelce doručeno fikcí v pondělí 22. 3. 2010. Námitka nesprávného, resp. neúčinného, doručení proto není důvodná, neboť stěžovatelka neuvedla žádnou konkrétní skutečnost předpokládanou v § 50d o. s. ř., jež by účinnost doručení napadeného usnesení zpochybnila.

[11] Kasační stížnost podala stěžovatelka faxem dne 6. 4. 2010, v zákonem stanovené lhůtě ji doplnila písemným podáním (k poštovní přepravě podáno dne 6. 4. 2010, krajskému soudu doručeno dne 8. 4. 2010). Stěžovatelka tedy podala kasační stížnost v poslední den dvoutýdenní lhůty dle § 106 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost byla podána včas, tj. není ani předčasná, ani opožděná, důvod pro odmítnutí kasační stížnosti dle § 46 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 120 s. ř. s. není naplněn.

[12] Z textu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka písemnost fakticky obdržela, zná dokonce podací číslo a datum podání zásilky, které nelze běžně zjistit jinak než právě z obálky. Stěžovatelka se seznámila s obsahem zásilky (usnesením krajského soudu), podala proti němu perfektní a včasnou kasační stížnost. Nejvyššímu správnímu soudu tedy není zřejmé, v čem by mělo spočívat stěžovatelkou tvrzené zkrácení na jejích právech.

III.B.

Zmatečnost řízení před krajským soudem

[13] Stěžovatelka namítla, že v dané věci rozhodl soudce vyloučený pro podjatost.

[14] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 370/04 ze dne 27. 10. 2004 (N 159/35 SbNU 181) uvedl, že nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům). Kategorii nestrannosti je však třeba vnímat širěji, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníku řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí díť výlučně na základě hlediska objektivního (viz též např. usnesení NSS ze dne 18. 12. 2009, čj. Nao 82/2009 - 157).

[15] Stěžovatelka založila námitku podjatosti soudců Krajského soudu v Hradci Králové, zejména pak předsedy senátu JUDr. Rutsche, na tom, že rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů je pro ni nepříznivé, nazákonné. Dle § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s. však nejsou důvodem pro vyloučení soudců okolnosti spočívající v jejich postupu v řízení o projednávané věci nebo v jejich rozhodování v jiných věcech. Výtky stěžovatelky napadající zákonnost rozhodnutí krajského soudu, stejně jako jeho postup v řízení mohou být důvodem kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a), resp. d) s. ř. s. Stěžovatelka ostatně tuto námitku v hrubých obrysech uplatnila a soud se jí zabýval v další části rozsudku (III.C.).

[16] Dále je třeba dodat, že o námitce podjatosti vznesené žalobkyní v kasační stížnosti a upřesněné v podání ze dne 7. 5. 2010 rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 17. 6. 2010, čj. NaO 38/2010 - 47. Dospěl v něm k závěru, že soudci Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a Mgr. Helena Konečná nejsou vyloučení z projednávání věci vedené pod sp. zn. 30 Ca 121/2009.

[17] Lze tak uzavřít, že kasační stížností napadené rozhodnutí nevydal vyloučený soudce, řízení před krajským soudem nebylo zmatečné. Tato námitka je nedůvodná.

III.C.

Splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce

[18] Stěžovatelka dále uplatnila povšechnou námitku, že řádně prokázala splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 - 78, uvedl, že „*míru precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod - byť i vyhovující - obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Nemí naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobce advokáta.*“ Tyto závěry se vztahují i na důvody kasační stížnosti (kasační námitky) a míru podrobnosti přezkumu napadeného rozhodnutí Nejvyšším správním soudem.

[19] Jelikož je námitka stěžovatelky zcela obecná, není z ní zřejmé, které konkrétní úvahy krajského soudu jsou dle jejího názoru v rozporu se zákonem či předloženými listinnými důkazy, mohl se jí Nejvyšší správní soud zabývat taktéž pouze ve zcela obecné rovině.

[20] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[21] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že krajský soud se pečlivě zabýval výdělkovými, majetkovými i osobními poměry stěžovatelky. Krajský soud zohlednil příjmy stěžovatelky, přitom vycházel z jí uvedených údajů doložených daňovým přiznáním, do úvahy vzal i její výdaje spojené s bydlením, to vše poměřil výší životního minima upraveného zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a výší soudního poplatku (2000 Kč). Přihlédl rovněž ke zdravotním potížím stěžovatelky a řádně odůvodnil, proč tyto obtíže nemají významný vliv na poměry stěžovatelky.

[22] Krajský soud dále poukázal, že stěžovatelka v potvrzení o osobních, výdělkových a majetkových poměrech neuvedla, že je výlučnou vlastnící či podílovou spoluvlastnicí několika nemovitostí v katastrálních územích Sobotka, Rokytnice nad Jizerou (přesněji Horní Rokytnice

nad Jizerou) a Mladá Boleslav. Krajský soud se rovněž vypořádal s tím, že stěžovatelka není oprávněna s nemovitostmi disponovat, jelikož jsou v důsledku exekuce obstavené. V této souvislosti lze odkázat na závěry vyřčené v rozsudku NSS ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 - 88 (publ. pod č. 1962/2010 Sb. NSS), dle nichž nevěrohodnost či neúplnost tvrzení stěžovatelky ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje, aby bylo žádosti vyhověno.

[23] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že se krajský soud důkladně zabýval všemi tvrzeními stěžovatelky relevantními z pohledu přiznání osvobození od soudních poplatků, své závěry dostatečně odůvodnil. Porovnáním výše průměrného měsíčního příjmu stěžovatelky s částkou životního minima, lze dospět k závěru, že náklady, jež by stěžovatelka vynaložila na zaplacení soudního poplatku, by ji nezatížily takovým způsobem, že by ve svém důsledku znamenaly odepření možnosti dovolat se svého práva u soudu. Konečně je třeba poukázat na rozsudky ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 65/2009 - 81 a čj. 1 As 68/2009 - 123, v nichž se Nejvyšší správní soud zabýval splněním podmínek pro osvobození od soudních poplatků na straně stěžovatelky a dospěl k závěru, že tyto podmínky nejsou naplněny. V těchto rozhodnutích navíc soud vycházel z nižších příjmů, než jaké stěžovatelka uvedla a doložila v nyní posuzovaném případě.

[24] Jelikož je splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků podmínkou ustanovení zástupce z řad advokátů, krajský soud zcela v souladu se zákonem zamítl i tento návrh (shodně rozsudek NSS ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77).

[25] Tato námitka je rovněž nedůvodná.

IV.

Závěr a náklady řízení

[26] Nejvyšší správní soud na závěr podotýká, že vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na zastoupení stěžovatelky advokátem (viz k tomu detailně rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2007, čj. 1 Afs 65/2007 - 37).

[27] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Soud přitom neshledal žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který byl v tomto řízení úspěšný, žádné náklady nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. listopadu 2010

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu